

Pere Ortín, investigador del Departament d'Empresa de la UAB

24.04.2014 **Formació** - Investigadors del Departament d'Empresa de la UAB i de la Universitat de Birmingham han analitzat la productivitat de les empreses de base tecnològica espanyoles, per tal de comparar les característiques de les spin-off universitàries amb les de la resta d'empreses tecnològiques. Segons l'estudi, les spin-off tenen pitjors resultats econòmics durant els tres primers anys, però la seva productivitat supera la de la resta a partir d'aquest moment. En la següent entrevista, Pere Ortín, un dels autors de l'estudi, ens explica els motius d'aquesta superioritat en la productivitat.

Quines característiques tenen les spin-off en front de la resta d'empreses tecnològiques?

Segons la mostra d'spin-offs que hem analitzat, la majoria d'aquestes empreses tenen menys de cinc treballadors i la seva activitat es desenvolupa sobretot dins del sector informàtic, investigació i desenvolupament, i químic. Moltes d'elles han estat constituïdes com a societats de responsabilitat limitada amb molt poc capital. Són empreses altament innovadores, sobretot en producte i, igual que en la resta d'empreses tecnològiques analitzades, juguen un paper molt important els vincles amb les universitats. Pel que fa als recursos financers, la principal aportació al capital són els propis estalvis dels fundadors. Les motivacions personals dels fundadors de les spin-off semblen una mica diferents a la resta de la població emprenedora. En particular manifesten una menor preocupació pels diners i per la valoració de l'estatus social que els fundadors d'altres empreses tecnològiques analitzades.

I quin és el perfil dels fundadors de les spin-off?

El perfil més freqüent és el d'un professor o investigador universitari d'entre 30 i 40 anys d'edat, i majoritàriament amb el títol de doctor, que detecta una oportunitat de negoci vinculada amb els seus coneixements tècnics i que és molt difícil d'explotar des de dins de les universitats. Com que són projectes molt personals, la seva implicació en l'empresa és molt elevada. També hem detectat que més de la meitat dels fundadors no tenen experiència pràctica en activitats de gestió empresarial.

Quin creu que és el motiu que les spin-offs siguin més productives a llarg termini que altres empreses tecnològiques?

En el nostre estudi hem analitzat les dades financeres d'spin-off i altres empreses tecnològiques fundades entre el 1994 i el 2005 i hem comparat la seva producció, en funció de factors com el treball, el número de treballadors o el capital inicial. I hem detectat que utilitzant els mateixos factors productius, les spin-off universitàries produeixen menys en l'any en què es va fundar l'empresa, però després de dos o tres anys la productivitat és més gran que en les altres empreses tecnològiques.

Hem intentat buscar diferents explicacions a aquest fenomen. Per una banda, en la literatura de gestió empresarial trobem arguments que expliquen que les spin-off neixen en fases de desenvolupament de la tecnologia menys avançada que les que implanten les empreses tecnològiques. D'aquesta manera, el creixement de les empreses universitàries és major, ja que al principi d'una tecnologia s'avança molt però amb els anys els avenços són més petits.

No obstant, de les explicacions que hi ha, la que té més consistència és la que argumenta que els fundadors de les spin-offs tenen una capacitat d'aprenentatge major, ja que provenen del món acadèmic, que és el que té les metodologies més avançades en aprenentatge.

Creu que des de les universitats espanyoles hi ha una forta implicació per afavorir la creació d'spin-off?

Des del 2001 el fenomen de les spin-off universitàries està creixent a l'Estat espanyol i el suport i compromís de les universitats es posa de manifest al llarg de tot el nostre estudi. La majoria d'spin-offs han respost que la Universitat és el principal vehicle que els ha ofert assessorament en el moment de la creació, en activitats de formació, en el desenvolupament del pla de negoci i a través de la cessió d'instal·lacions.

Com afavoreixen les spin-off el desenvolupament econòmic i social?

En l'estudi no hem analitzat directament el seu impacte en l'economia del país. No obstant, hem vist que la majoria són empreses petites i que a nivell econòmic els seus beneficis no són molt elevats, així que per ara, el seu impacte en el PIB del país no és destacable. Tot i així, és clar el paper que tenen com a impulsores d'innovació i la seva importància com a mecanisme per a l'explotació comercial del coneixement acumulat en les universitats públiques espanyoles.

Quines bones pràctiques o estratègies es poden extreure de l'estudi per a la millora de la productivitat de les empreses?

L'equip té un paper molt important. Hem detectat que una empresa amb un equip heterogeni, amb persones de diferents disciplines tecnològiques i una alta titulació acadèmica i persones amb experiència empresarial prèvia, té un creixement més elevat.

Com podria la universitat ajudar a millorar la productivitat de les empreses?

Des de la universitat es podrien aportar al món empresarial capacitats, eines o instruments d'aprenentatge, que s'utilitzen en les diferents branques de coneixement acadèmic per aprendre, i que també poden ser útils per a la gestió empresarial.

Referència: Ortín, P., Vendrell F. University spin-offs vs. other NTBFs: Total factor productivity differences at outset and evolution (2014) Technovation 34 (101#112).